

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα 611 του Υπουργείου Ανάπτυξης (πρώην Εμπορίου) την 17η Σεπτεμβρίου 1996, ημέρα Τρίτη και ώρα 11.30 π.μ., με την εξής σύνθεση :

Πρόεδρος: Κωνσταντίνος Λασσαδός

Μέλη: Νικόλαος Σακελλαρόπουλος,
Βλάσιος Ασημακόπουλος,
Δημήτριος Τζουγανάτος (εισηγητής),
Παναγιώτης Μαντζουράνης (εισηγητής), κωλυμένου του τακτικού, κ. Χαρίλαου Χάρακα,
Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος,
Λεωνίδας Νικολούζος,
Μελίνα Μουζουράκη,

Γραμματέας: Αλεξάνδρα-Μαρία Ταραμπίκου.

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη δεν προσήλθαν λόγω κωλύματος.

Θέμα της Συνεδρίασεως ήταν **η γνωστοποίηση, σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν.703/77, όπως ισχύει, της απόκτησης, από την εταιρία CONSOLIDATED EUROFINANCE HOLDINGS SA, ελέγχου επί της εταιρίας INTERMΠANK ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ.**

Στη συνεδρίαση παρέστη η εταιρία CONSOLIDATED EUROFINANCE HOLDINGS SA, δια των πληρεξουσίων της δικηγόρων, Γεωργίου Δ. Καλλιμόπουλου και Θεοδώρας Χ. Ζερβού και της ειδικώς εξουσιοδοτημένης πληρεξουσίας, κας Πόλας Χατζησωτηρίου.

Στην αρχή της συνεδρίασεως το λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια, κ. Σοφία Καμπερίδου, η οποία ανέπτυξε την εισήγηση της Γραμματείας και πρότεινε ότι δεν συντρέχει λόγος απαγόρευσης της υπό συζήτηση συγκέντρωσης δεδομένου ότι δεν θα έχει ως αποτέλεσμα τον σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού στη σχετική εθνική αγορά. Επίσης, η Γενική Εισηγήτρια ανέφερε ότι η υπό κρίση συγκέντρωση γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την 30.7.1996, ενώ είχε ήδη πραγματοποιηθεί την 19.7.1996 και ως εκ τούτου υπάρχει παράβαση του άρθρου 4ε του ν.703/77, όπως ισχύει, γεγονός το οποίο επισύρει επιβολή προστίμου μέχρι 15% του συνολικού κύκλου εργασιών των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων.

Στην συνέχεια έλαβαν το λόγο οι πληρεξούσιοι δικηγόροι της ανωτέρω εταιρίας οι οποίοι ανέπτυξαν τις θέσεις αυτής και παρείχαν πληροφορίες, εξηγήσεις και διευκρινίσεις σε ερωτήσεις

που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής. Ζήτησαν δε από την Επιτροπή να επιτραπεί η πραγματοποίηση της υπό κρίση συγκέντρωσης και να μην επιβληθεί στις συμμετέχουσες εταιρίες οποιοδήποτε πρόστιμο. Κατόπιν, η Επιτροπή έδωσε προθεσμία μέχρι τις 27.9.1996 στην ως άνω εταιρία για να προσκομίσει υπόμνημα.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε σε διάσκεψη την 8η Νοεμβρίου 1996, ημέρα Παρασκευή και ώρα 10 π.μ., στην αίθουσα 611 του Υπουργείου Ανάπτυξης (τέως Εμπορίου), κατά την οποία, αφού έλαβε υπ' όψη της τα στοιχεία του φακέλλου, την Εισήγηση της Γραμματείας, τις απόψεις που διτύπωσε, εγγράφως και προφορικώς, η παραστάσα εταιρία κατά την συζήτηση της υποθέσεως, καθώς επίσης και το υπόμνημα το οποίο αυτή υπέβαλε,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

Από τα πιο πάνω στοιχεία, που έλαβε υπόψη η Επιτροπή, προέκυψαν τα εξής:

Στις 30 Ιουλίου 1996 η εταιρία CONSOLIDATED EUROFINANCE HOLDINGS SA, με έδρα το Λουξεμβούργο, γνωστοποίησε στην Επιτροπή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4β του ν. 703/77 όπως ισχύει, την απόκτηση ελέγχου επί της εταιρίας INTERMPIANK ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ δυνάμει της από 19 Ιουλίου 1996 σύμβασης εξαγοράς και του πρωτοκόλλου μεταβίβασης τίτλων που συνήψε με την γαλλική τράπεζα BANQUE WORMS (πωλήτρια).

Σύμφωνα με τη σύμβαση αυτή και το πρωτόκολλο μεταβίβασης η πωλήτρια μεταβίβασε στην αγοράστρια το 95% των μετοχών της θυγατρικής της INTERMPIANK ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ και διατήρησε στην κυριότητά της το υπόλοιπο 5% των μετοχών αυτής. Αναλυτικότερα, το μετοχικό κεφάλαιο της INTERMPIANK ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ αποτελείται από 680.000 μετοχές, ονομαστικής αξίας 10.000 δρχ., εκ των οποίων οι 646.000 μετοχές μεταβιβάστηκαν στην αγοράστρια που απόκτησε και τον έλεγχο της εταιρίας, ενώ οι υπόλοιπες 34.000 παρέμειναν στην κυριότητα της BANQUE WORMS.

Η παραπάνω μεταβίβαση μετοχών της INTERMPIANK, που εγκρίθηκε με την 578/96 απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος, έχει επίσης εγκριθεί και από τις κεντρικές τράπεζες του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ελβετίας και του Λουξεμβούργου.

Η CONSOLIDATED EUROFINANCE HOLDINGS SA είναι εταιρία χαρτοφυλακίου, με έδρα το Λουξεμβούργο και με σκοπό τη συμμετοχή, με οποιαδήποτε μορφή, σε εταιρίες του Λουξεμβούργου ή αλλοδαπές, καθώς και τη διοίκηση, τον έλεγχο και την επέκταση των συμμετοχών αυτών. Η CONSOLIDATED EUROFINANCE HOLDINGS SA ελέγχεται από την BANQUE DE DEPOTS SA, ελέγχει δε έναν αριθμό εταιριών, εκ των οποίων μόνο δύο

δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, η ΕΥΡΩΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ και η ΕΥΡΩΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΕ

Η ΕΥΡΩΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ ελέγχεται εμμέσως από την αγοράστρια δεδομένου ότι ανήκει κατά 75 % στην PRIVATE FINANCIAL HOLDINGS Ltd, που εδρεύει στο Λονδίνο και μόνο κατά 25% στην αγοράστρια, η οποία όμως κατέχει το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της PRIVATE FINANCIAL HOLDINGS Ltd.

Η ΕΥΡΩΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ προσφέρει κατ' αρχήν όλο το φάσμα των τραπεζικών εργασιών, επικεντρώνεται όμως ιδιαίτερα σε τομείς όπως η παροχή επιχειρηματικών πιστώσεων και υπηρεσιών σε επιλεγμένους κυρίως πελάτες καθώς επίσης και η παροχή υπηρεσιών σε ιδιώτες (private banking). Ειδικότερα, η παροχή καινοτομικού κεφαλαίου (ή άλλως κεφαλαίου υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου : joint venture capital), η αποδοχή απαιτήσεων (factoring), η παροχή συμβουλών για αποτίμηση και συνεργασία για εξαγορές και συγκεντρώσεις (mergers & acquisitions), η αναδοχή έκδοσης τίτλων για την εισαγωγή εταιριών στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών καθώς και η παροχή επενδυτικών και άλλων χρηματοοικονομικών συμβουλών συμπεριλαμβάνονται στις προσφερόμενες από την Τράπεζα υπηρεσίες. Στα πλαίσια αυτά η Τράπεζα συνεργάζεται με το διεθνές δίκτυο των συνδεδεμένων με αυτήν ξένων τραπεζών που είναι και εξειδικευμένες στους εν λόγω τομείς. Η Τράπεζα έχει έδρα την Αθήνα και το δίκτυό της περιορίζεται σε τέσσερα (4) καταστήματα στην περιοχή Αθηνών, και από ένα (1) στον Πειραιά και στη Θεσ/νίκη.

Η INTERMPIANK ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ, είναι θυγατρική εταιρία της γαλλικής τράπεζας BANQUE WORMS, παρέχει όλο το φάσμα των τραπεζικών εργασιών και ασχολείται με τη λιανική τραπεζική (retail banking) αλλά και με πιο εξειδικευμένους τομείς όπως η παροχή υπηρεσιών σε ιδιώτες (private banking). Η Τράπεζα έχει έδρα την Αθήνα ενώ το δίκτυο της αριθμεί 19 καταστήματα και θυρίδες ανά την Ελλάδα (12 στην περιοχή Αθηνών, 2 στον Πειραιά, δύο στη Θεσ/νίκη και 3 στην υπόλοιπη χώρα).

Οι συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στον κλάδο των τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών εν γένει. Στον εν λόγω κλάδο διακρίνονται πολλές ξεχωριστές αγορές προϊόντων και υπηρεσιών όπως η λιανική τραπεζική (retail banking), η παροχή υπηρεσιών σε ιδιώτες (private banking), η παροχή καινοτομικού κεφαλαίου (venture capital), η παροχή επενδυτικών πιστώσεων και υπηρεσιών (investment banking), η παροχή τραπεζικών υπηρεσιών σε μεγάλες επιχειρήσεις (corporate banking) κλπ. Η διάκριση αυτή ακολουθείται από την Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σειρά αποφάσεων της βάσει του Κανονισμού (ΕΟΚ) 4064/89 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων (βλ. αποφάσεις IV/M 391, IV/M 213, IV/M 319 κ.α.).

Στην υπό κρίση συγκέντρωση δεν είναι σκόπιμη η εξέταση του ζητήματος, εάν οι ειδικότερες αγορές προϊόντων και υπηρεσιών του τραπεζικού τομέα αποτελούν και ξεχωριστές σχετικές αγορές, δεδομένου ότι, όπως αναλύεται παρακάτω, λόγω των πολύ μικρών μεριδίων που κατέχουν οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις στον ελληνικό τραπεζικό κλάδο γενικότερα, σε καμία περίπτωση δεν τεκμηριώνεται δεσπόζουσα θέση ή ενίσχυση της θέσης αυτής.

Εχει γίνει δεκτό (βλ. αποφάσεις ΕΟΚ IV/M 391, IV/M 319) ότι ορισμένες υπηρεσίες όπως οι εργασίες λιανικής τραπεζικής (retail banking) και σε κάποιο βαθμό οι εργασίες επενδύσεων, προσφέρονται κυρίως εντός των εθνικών συνόρων, λόγω της προτίμησης του πελάτη να συναλλάσσεται στην γλώσσα του με υποκατάστημα τοπικής τράπεζας κυρίως και λόγω της παραδοσιακής σχέσης του με αυτήν. Επομένως, ως σχετική γεωγραφική αγορά, όσον αφορά τις εργασίες της λιανικής τραπεζικής (retail banking), μπορεί να θεωρηθεί η ελληνική επικράτεια. Όσον αφορά όμως τις αγορές χρήματος (financial markets) και συναλλάγματος και τα παράγωγα προϊόντα (derivative trading) μπορεί να θεωρηθεί ότι σχετική γεωγραφική αγορά είναι κυρίως η διεθνής αγορά, μολοντί οι εργασίες αυτές συνήθως παρέχονται από εθνικά υποκαταστήματα (βλ. σχετική απόφαση ΕΟΚ IV/M 319). Ωστόσο, για τους λόγους που προαναφέρθηκαν δεν κρίνεται απαραίτητη η ειδικότερη οριοθέτηση της σχετικής γεωγραφικής αγοράς.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 2 εδάφ. β' του ν. 703/77 όπως ισχύει, συγκέντρωση πραγματοποιείται, όταν ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη μία τουλάχιστον επιχείρηση, ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις αποκτούν άμεσα ή έμμεσα τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μίας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων. Σύμφωνα δε με το άρθρο 4β προβλέπεται υποχρέωση προηγούμενης γνωστοποίησης για συγκεντρώσεις ορισμένου μεγέθους, οι οποίες και υπόκεινται στον προληπτικό έλεγχο του άρθρου 4γ με κριτήριο τον περιορισμό του ανταγωνισμού που αναμένεται να επιφέρουν στη σχετική αγορά.

Η υπό κρίση αγορά του 95% των μετοχών της INTERMΠANK ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ από την CONSOLIDATED EUROFINANCE HOLDINGS SA υπάγεται στην εν λόγω διαδικασία προληπτικού ελέγχου: Αφενός με την μεταβίβαση ποσοστού 95% των μετοχών της INTERMΠANK ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ αποκτάται ο έλεγχός της από την αγοράστρια και συνεπώς πληρούται η έννοια της συγκέντρωσης του άρθρου 4, παρ. 2 εδάφ. β ν.703/77. Αφετέρου ο κύκλος εργασιών των εταιριών που συμμετέχουν στη συγκέντρωση, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 4β και εξειδικεύεται για τα πιστωτικά ιδρύματα στο άρθρο 4 στ παρ. 4 περ. α του ν.703/77, πληροί τις προϋποθέσεις παραγωγής της συγκέντρωσης στη διαδικασία προληπτικού ελέγχου του άρθρου 4γ ν.703/77, αφού ήδη οι δύο τράπεζες των ανωτέρω ομίλων που λειτουργούν στην Ελλάδα (INTERMΠANK ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ και ΕΥΡΩΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ) πραγματοποίησαν στην εθνική αγορά κατά το έτος 1995

συνολικό κύκλο εργασιών η μεν πρώτη 50.039.505 ECU η δε δεύτερη 66.829.076 ECU και συνεπώς αθροιστικά συνολικό κύκλο εργασιών 116.868.581 ECU, δηλ. συνολικό κύκλο εργασιών που υπερβαίνει σαφώς τόσο για κάθε μια από αυτές χωριστά όσο και για τις δυο από κοινού τα κατώτατα όρια που προβλέπονται από τις εν λόγω διατάξεις.

Η θέση που κατέχουν οι δύο Τράπεζες που συμμετέχουν στην συγκέντρωση με βάση το σύνολο του ενεργητικού τους, τις καταθέσεις τους, τις χορηγήσεις τους, τα υποκαταστήματα και τις θυρίδες τους ανά τη χώρα και τον αριθμό των εργαζομένων σ' αυτές, σε σχέση με τα αντίστοιχα συνολικά μεγέθη των Τραπεζών που λειτουργούν στην χώρα μας, είναι τέτοια που δεν εκτιμάται ότι θα προκαλέσει περιορισμό του ανταγωνισμού που θα προέκυπτε ιδίως από την δημιουργία ή την ενίσχυση προϋπάρχουσας δεσπόζουσας θέσης.

Στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται συνολικά 40 Εμπορικές Τράπεζες, 20 Ελληνικές και 20 Αλλοδαπές (οι οποίες αποτελούν υποκαταστήματα μεγάλων διεθνών πιστωτικών ιδρυμάτων), καθώς και 7 ειδικοί Πιστωτικοί Οργανισμοί (οι αναπτυξιακοί πιστωτικοί οργανισμοί ΕΤΒΑ και ΕΤΕΒΑ, διάφοροι πιστωτικοί οργανισμοί αγροτικής και κτηματικής πίστης όπως η Αγροτική, η Κτηματική και η Εθνική Στεγαστική Τράπεζα, και 2 ιδιότυποι κρατικοί πιστωτικοί οργανισμοί, το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο και το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων).

Στον τραπεζικό τομέα, τα βασικά χαρακτηριστικά που υποδηλώνουν τη σχετική θέση που κατέχει μία Τράπεζα στον κλάδο, είναι το Ενεργητικό της, οι καταθέσεις που συγκεντρώνει, οι χορηγήσεις που παρέχει, ο αριθμός των υποκαταστημάτων της και ο αριθμός του απασχολούμενου προσωπικού της. Με βάση τα στοιχεία αυτά οι Εμπορικές Τράπεζες κατέχουν κυρίαρχη θέση στον κλάδο, λόγω μεγέθους αλλά και εύρους, ποικιλίας και σημασίας των υπηρεσιών που προσφέρουν. Οι δύο μεγαλύτερες εμπορικές τράπεζες, Εθνική και Εμπορική, ελέγχοντας και έναν αριθμό μικρότερων τραπεζών, καλύπτουν το κύριο μέρος της αγοράς. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω τράπεζες αντιπροσωπεύουν το 37,9% του συνολικού ενεργητικού των εμπορικών τραπεζών, απορροφούν το 41,3% των καταθέσεων και χορηγούν το 27,2 % των πιστώσεων ενώ απασχολούν το 40 % περίπου του συνολικού αριθμού των εργαζομένων. Αντίθετα, οι δύο εμπορικές τράπεζες που συμμετέχουν στη συγκέντρωση - INTERMΠΙΑΝΚ και ΕΥΡΩΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ - αντιπροσωπεύουν μόλις το 1,5 % συνολικού ενεργητικού των τραπεζών που λειτουργούν στην Ελλάδα, ενώ απορροφούν το 1,3% των καταθέσεων και χορηγούν μόλις το 1,4 % των πιστώσεων και απασχολούν το 1,3 % του συνολικού αριθμού των εργαζομένων. Τα υποκαταστήματα και οι θυρίδες όλων των Πιστωτικών Ιδρυμάτων που λειτουργούν στην χώρα μας ανέρχονται στα 2.500 περίπου, από τα οποία το 20 % (496 καταστήματα/θυρίδες) ανήκει στην Εθνική, το 13 % (330 καταστήματα/θυρίδες) στην Εμπορική ενώ μόλις το 0,1% (25 καταστήματα/θυρίδες) ανήκει στις δύο συμμετέχουσες Τράπεζες.

Με βάση τα κριτήρια του ενεργητικού, των καταθέσεων και των χορηγήσεων, στον πίνακα κατάταξης των εμπορικών τραπεζών στην Ελλάδα (ημερομηνία 31.12.1995) η μεν ΕΥΡΩΠΕΝΔΥΤΙΚΗ βρίσκεται στη 17η, 17η και 16η αντίστοιχα, η δε INTERMΠANK στην 20η, 14η και 17η αντίστοιχα. Με βάση αυτά τα κριτήρια οι συγκεντρούμενες Τράπεζες θα καταλάβουν την 10η, 12η και 14η θέση αντίστοιχα, στον κλάδο των Εμπορικών Τραπεζών.

Εξάλλου, η ελεύθερη είσοδος και εγκατάσταση των κοινοτικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στην εσωτερική αγορά, αλλά και η δυνατότητα ελεύθερης διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών ενισχύει την ανταγωνιστική πίεση στις ήδη εγκατεστημένες επιχειρήσεις. Πράγματι, η έλλειψη εμποδίων εισόδου στην εθνική αγορά είχε ως αποτέλεσμα, την ίδρυση μεγάλου αριθμού νέων μονάδων κατά την τελευταία πενταετία. Οι νεοϊδρυθείσες τράπεζες, που ήταν κοινή επενδυτική προσπάθεια ελληνικών και ξένων συμφερόντων [όπως η εξαγοραζόμενη INTERMΠANK, η ΕΥΡΩΠΕΝΔΥΤΙΚΗ, η ΔΩΡΙΚΗ Τράπεζα (στην οποία συμμετέχει η BANK OF SCOTLAND), η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΛΑΪΚΗ (με συμμετοχή της ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ), η ΕΓΝΑΤΙΑ, η ΑΣΠΣ και η ΧΙΟΣ (που στηρίζονται σε ελληνικά κυρίως συμφέροντα)] δραστηριοποιήθηκαν κυρίως στην παροχή νέων προϊόντων και υπηρεσιών διευρύνοντας κατά κάποιον τρόπο την αγορά των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Το γεγονός ότι οι νεοϊδρυθείσες τράπεζες δραστηριοποιήθηκαν κυρίως στην παροχή νέων προϊόντων και υπηρεσιών οδήγησε και τις παλαιότερες και κυρίως τις μεγάλες ελληνικές τράπεζες να δραστηριοποιηθούν και αυτές στις εν λόγω αγορές εκμεταλλεζόμενες το εκτεταμένο δίκτυο υποκαταστημάτων και θυρίδων καθώς και τις παραδοσιακές σχέσεις τους με τους συναλλασσόμενους.

Η υπό κρίση συγκέντρωση συνοδεύεται από «δευτερεύοντες περιορισμούς του ανταγωνισμού». Συγκεκριμένα, στο άρθρο 9 της σύμβασης εξαγοράς αναφέρεται ότι για ένα διάστημα δύο ετών, από την ολοκλήρωση της σύμβασης, η πωλήτρια δεσμεύεται, έναντι της αγοράστριας και του Ομίλου, ότι κανένα μέλος του ομίλου της πωλήτριας ή πρόσωπο ή επιχείρηση που συνεχίζει ως διάδοχος της πωλήτριας:

1. Δεν θα χρησιμοποιήσει ούτε θα αποκαλύψει οποιαδήποτε εμπιστευτική πληροφορία που ανήκει σε εταιρία του ομίλου, την οποία απέκτησε λόγω μετοχικής ιδιότητας, με σκοπό να ανταγωνισθεί άμεσα ή έμμεσα εταιρία του ομίλου.
2. Την περίοδο αυτή δεν θα διεξάγει την εργασία παροχής τραπεζικών υπηρεσιών, ούτε θα συμμετέχει ή θα έχει συμφέροντα σε οποιοδήποτε τέτοιο αντικείμενο.
3. Κατά την διάρκεια της περιόδου αυτής δεν θα επιζητήσει ούτε θα επιδιώξει την προσέλκυση ως πελάτη οποιουδήποτε προσώπου ή εταιρίας, που κατά τα δύο τελευταία χρόνια πριν τη σύμβαση, υπήρξε πελάτης σε εταιρία του ομίλου.

4. Επίσης, για την ίδια περίοδο δεν θα προσελκύσει και δεν θα επιδιώξει την προσέλκυση οποιουδήποτε εργάζεται τώρα σε εταιρία του ομίλου.

Οι «δευτερεύοντες περιορισμοί» είναι εκείνοι που συμφωνούνται μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών μίας συγκέντρωσης και περιορίζουν την ελευθερία δράσης τους στην αγορά. Οι εν λόγω περιορισμοί για να είναι σύννομοι πρέπει να είναι αναγκαίοι για την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης πράγμα που σημαίνει ότι, εάν δεν υπήρχαν, η συγκέντρωση δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί ή θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μόνο υπό περισσότερο αβέβαιες συνθήκες, με σημαντικά υψηλότερο κόστος, σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και με σημαντικά λιγότερες πιθανότητες επιτυχίας. Στη συγκεκριμένη περίπτωση οι περιορισμοί που περιλαμβάνονται στο άρθρο 9 είναι άμεσα συνδεδεμένοι με την υπό κρίση συγκέντρωση, αναγκαίοι για την πραγματοποίησή της και δεν υπερβαίνουν το λογικό και αναγκαίο μέτρο για την προστασία των συμφερόντων της αγοράστριας. Υπ' αυτήν την έννοια δεν είναι αντίθετοι προς την απαγόρευση του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/77.

Σύμφωνα με το άρθρο 4ε παρ. 1 απαγορεύεται η πραγματοποίηση συγκεντρώσεων που υπάγονται στη διαδικασία προληπτικού ελέγχου μέχρι την έκδοση απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η δε παράβαση της απαγόρευσης έχει ως αποτέλεσμα την επιβολή προστίμου μέχρι 15% του συνολικού κύκλου εργασιών των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 4στ. Στην υπό κρίση υπόθεση, η συγκέντρωση γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την 30.7.1996, ενώ είχε ήδη πραγματοποιηθεί την 19.7.1996. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 3 ν.703/77 ο έλεγχος μιας επιχείρησης αποκτάται, και επομένως η συγκέντρωση πραγματοποιείται, όταν αποκτάται η δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη δραστηριότητα μιας επιχείρησης. Κατά πόσο ο έλεγχος αυτός πράγματι ασκείται, δεν είναι κρίσιμο στοιχείο για την έννοια της συγκέντρωσης. Με την μεταβίβαση του 95% του μετοχικού κεφαλαίου της INTERPIANK η CONSOLIDATED EUROFINANCE HOLDINGS SA απέκτησε τη δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη δραστηριότητα της INTERPIANK και συνεπώς η συγκέντρωση πραγματοποιήθηκε.

Η διάταξη του άρθρου 4β παρ. 1 που επιβάλλει γνωστοποίηση της συγκέντρωσης εντός 10 εργασίμων ημερών «από τη σύναψη της συμφωνίας ή τη δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή την απόκτηση συμμετοχής που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης» δεν είναι αντίθετη προς την απαγόρευση πραγματοποίησης της συγκέντρωσης που αποκτάται με συμφωνία για μεταβίβαση μετοχών. Πράγματι, η εν λόγω διάταξη διακρίνει μεταξύ απόκτησης ελέγχου που επέρχεται συμβατικά και απόκτησης ελέγχου που δεν αποτελεί αντικείμενο σύμβασης. Στην πρώτη περίπτωση η συμφωνία πρέπει να γνωστοποιηθεί αλλά δεν πρέπει να πραγματοποιηθεί πριν από την έκδοση

μιας από τις αναφερόμενες στο άρθρο 4ε παρ. 1 αποφάσεις (αυτό συμβαίνει όταν π.χ. η συμφωνία περί μεταβίβασης ελέγχοντος πακέτου μετοχών τελεί υπό την αναβλητική αίρεση της έκδοσης απόφασης της Επιτροπής που δεν θα απαγορεύει τη συγκέντρωση). Στη δεύτερη περίπτωση, όπου δηλ. η απόκτηση ελέγχου δεν αποτελεί αντικείμενο συμφωνίας (πράγμα που συμβαίνει όταν π.χ. μόνον ένας μέτοχος συμμετέχει στην αύξηση κεφαλαίου μιας ανώνυμης εταιρίας, επειδή οι λοιποί παραιτήθηκαν από την άσκηση του δικαιώματος προτίμησης), η απόκτηση ελέγχου δεν μπορεί εκ των πραγμάτων να γνωστοποιηθεί πριν από την πραγματοποίησή της, γιαυτό και ο νόμος προβλέπει μεταγενέστερη γνωστοποίηση. Το ίδιο προβλέπεται και για την περίπτωση της απόκτησης μετοχών στα πλαίσια χρηματιστηριακών συναλλαγών, όπου η γνωστοποίηση προ της πραγματοποίησης της συγκέντρωσης δεν είναι δυνατή, γιαυτό και ο αποκτών οφείλει να γνωστοποιήσει τη συγκέντρωση εντός 10 εργασίμων ημερών από την πραγματοποίησή της. Στις περιπτώσεις αυτές της κατ' εξαίρεση γνωστοποίησης μετά την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης η αποτελεσματικότητα του προληπτικού ελέγχου διασφαλίζεται με τη μη άσκηση ή την μετά τη χορήγηση άδειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου εκ μέρους του αποκτώντος τον έλεγχο.

Στην υπό κρίση υπόθεση η απόκτηση ελέγχου και επομένως η συγκέντρωση πραγματοποιήθηκε με την συμφωνία και την παράδοση του 95% των μετοχών της INTERMΠANK την 19.7.1996. Ηταν συνεπώς εφικτή η γνωστοποίηση πριν από την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, γιαυτό και δεν εφαρμόζεται εν προκειμένω η κατ' εξαίρεση προβλεπόμενη από τον νόμο δυνατότητα γνωστοποίησης εντός δέκα εργασίμων ημερών από την απόκτηση συμμετοχής που εξασφαλίζει τον έλεγχο της INTERMΠANK. Η ερμηνεία αυτή είναι και η μόνη συμβιβαζόμενη με το γράμμα και το πνεύμα του προληπτικού ελέγχου συγκεντρώσεων που προβλέπει ο νόμος για τις συγκεντρώσεις που πληρούν τα κατώτατα όρια του άρθρου 4β. Αντίθετη ερμηνεία που θα δεχόταν ότι κάθε απόκτηση ελέγχου μπορεί να γνωστοποιείται μετά την πραγματοποίησή της θα αντέφασκε προφανώς προς την ίδια την έννοια του προληπτικού ελέγχου.

Η αγοράστρια γνωστοποίησε μεν την συμφωνία, δια της οποίας αποκτάται ο έλεγχος επί της INTERMΠANK εντός 10 εργασίμων ημερών από την σύναψη της σχετικής συμφωνίας, παρέβη ωστόσο την απαγόρευση του άρθρου 4ε, αφού με τη μεταβίβαση του 95% των μετοχών της INTERMΠANK απέκτησε τη δυνατότητα ελέγχου της.

Η επιβολή προστίμου λόγω παράβασης της απαγόρευσης του άρθρου 4ε παρ. 1, σε αντίθεση προς την επιβολή προστίμου για μη γνωστοποίηση ή για εκπρόθεσμη γνωστοποίηση του άρθρου 4β παρ. 4, δεν εξαρτάται, κατά τη διατύπωση του νόμου, από την ύπαρξη υπαιτιότητας των συμμετεχουσών επιχειρήσεων. Εν πάση περιπτώσει, θέμα έλλειψης υπαιτιότητας των συμμετεχουσών επιχειρήσεων ως προς την απαγόρευση της πραγματοποίησης της συγκέντρωσης δεν τίθεται, δεδομένου ότι οι

συμμετέχουσες επιχειρήσεις ήταν ασφαλώς εν γνώσει του γεγονότος ότι πληρούσαν τα κατώτατα όρια του άρθρου 4β παρ. 1 περ. β', από το οποίο προκύπτει η υποχρέωσή τους για μη πραγματοποίηση της συγκέντρωσης κατ' άρθρο 4ε παρ.1. Το γεγονός αυτό, το οποίο άλλωστε δεν αμφισβητήθηκε από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις, προκύπτει αβίαστα από την ίδια τη γνωστοποίηση της συγκέντρωσης και από τους εκεί αναφερόμενους συνολικούς κύκλους εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων.

Ενόψει των ανωτέρω πρέπει να επιβληθεί στις άμεσα συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις, δηλ. στις επιχειρήσεις οι οποίες συνέπραξαν στην πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, το προβλεπόμενο στο άρθρο 4ε παρ. 1 πρόστιμο λόγω παράβασης της απαγόρευσης πραγματοποίησης της συγκέντρωσης μέχρι την έκδοση μιας από τις αναφερόμενες στην ίδια διάταξη αποφάσεις.

Σκοπός της διάταξης του άρθρου 4ε παρ. 1 είναι η αποτροπή αφενός του κινδύνου περιορισμού του ανταγωνισμού και αφετέρου των δυσχερειών διαχωρισμού των επιχειρήσεων που συγκεντρώθηκαν σε περιπτώσεις που η Επιτροπή Ανταγωνισμού κρίνει ότι η συγκέντρωση εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 4γ παρ. 1.

Επειδή στην υπό κρίση υπόθεση ήταν προφανές ότι η συγκέντρωση δεν ήταν εξ αντικειμένου σε θέση να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή σε σημαντικό τμήμα της και συνεπώς να δημιουργήσει τους κινδύνους, τους οποίους ο νομοθέτης είχε σκοπό να αποτρέψει με την απαγόρευση του άρθρου 4ε παρ. 1, η Επιτροπή Ανταγωνισμού εκτιμά ότι το πρόστιμο που θα επιβληθεί (i) στην εταιρεία CONSOLIDATED EUROFINANCE SA πρέπει να περιορισθεί στο ποσό των 5.000.000 δραχμών, που αντιστοιχεί σε 0,019% του συνολικού κύκλου εργασιών της ΕΥΡΩΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 4στ παρ. 4 περ. α', για τα πιστωτικά ιδρύματα και (ii) στην εταιρεία BANQUE WORMS πρέπει να περιοριστεί στο ποσό των 5.000.000 δραχμών, που αντιστοιχεί σε 0,031% του συνολικού κύκλου εργασιών της ΙΝΤΕΡΜΠΑΝΚ, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 4στ παρ. 4 περ. α', για τα πιστωτικά ιδρύματα.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού διαπιστώνει ότι δεν συντρέχει λόγος απαγόρευσης της συγκέντρωσης που επήλθε με τη μεταβίβαση του 95% των μετοχών της εταιρίας ΙΝΤΕΡΜΠΑΝΚ από την BANQUE WORMS στην CONSOLIDATED EUROFINANCE SA

Επιβάλλει πρόστιμο ύψους 5.000.000 δραχμών σε κάθε μία από τις εταιρείες CONSOLIDATED EUROFINANCE SA και BANQUE WORMS ξεχωριστά.

Η απόφαση εκδόθηκε την 19 Νοεμβρίου 1996.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

Κωνσταντίνος Λασσαδός

Οι Εισηγητές

Δημήτριος Τζουγανάτος

Παναγιώτης Μαντζουράνης

Η Γραμματέας

Αλεξάνδρα - Μαρία Ταραμπίκου